

*Вікторія Пупена,
здобувач третього рівня вищої освіти,
педагогічний факультет,
Мукачівський державний університет*

Науковий керівник: **Віталія Гарапко**,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
англійської мови, літератури з методиками навчання,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Постановка проблеми. У кожній науковій сфері використовується специфічний дефінітивно-поняттєвий контент, характерний для певної галузі знання, що відображає розуміння людиною певного аспекту розвитку суспільства, чи власної діяльності. Проте часто в різних наукових напрямках дослідники вживають одне і те ж поняття, яке у сенсовому значенні має певну специфіку в розумінні його сутності. Таким поняттям є «культура», що є засадничим у культурології й водночас широко використовується в мистецькому, соціальному, освітньому та інших середовищах. У контексті дослідження формування гуманітарної культури майбутніх учителів іноземних мов окреслюється педагогічна проблема вивчення різних аспектів культури, що формується у людини в процесі навчання і виховання. Одним із таких аспектів є гуманітарна культура майбутніх учителів, що поєднує у своєму розумінні сутність культури в педагогічному сенсі та гуманітарної освіти.

Виклад основного матеріалу. У педагогічному словнику за основу тлумачення культури взято переклад з латини, де *cultura* розуміється як виховання, освіта, розвиток та визначається як сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються в результатах продуктивної діяльності. У вузькому розумінні – це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості, рівень освіченості, вихованості людей, рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності [1, с. 182].

Науковці, котрі ґрунтовно досліджують різні аспекти освітології, висловлюють думку, що «за культурно-інформаційною теорією освіти можна визначити як спеціально організоване міжлюдське передавання культурного досвіду» [4, с. 682], тому «освітня система покликана забезпечувати культурний розвиток людини» [4, с. 683]. Адже основна місія освіти – забезпечити наслідування та розширене відтворення культури (духовної, інтелектуальної, соціальної, професійної). Розширене відтворення означає, що в навчальному середовищі кожен, хто навчається, не лише «споживає» культуру, але й збагачує її тим, що розвивається як творча особистість [4, с. 684].

Науковці підкреслюють спроможність культурологічної парадигми шляхом посилення соціально-гуманітарної спрямованості освіти, коли «змістом навчально-виховного процесу має стати культура» [4, с. 695]. Тому особлива увага дослідників зосереджується на культурології освіти, однією з важливих цілей якої є «розгляд і осмислення освіти як найважливішого каналу міжпоколіннєвої трансляції культури в її найбільш науково систематизованому, соціально ієрархізованому і дисциплінарно диференційованому вигляді» [4, с. 700], що потребує «удосконалення програм підготовки кадрів для вирішення завдань культурологізації вітчизняної освіти» [4, с. 701].

Відтак окреслюється новий науковий напрям – культурологія освіти, що «формується на стику філософії освіти, культурології, культурної психології і інноваційної педагогіки» та поєднує різнопланові складники, серед яких одним з основних є педагогічна культурологія (педагогічна культура, культура організації викладання, навчання й учіння; якість і спрямованість педагогічних методів і засобів, культура спілкування) [4, с. 709-710]. Таким чином формування гуманітарної культури майбутніх учителів іноземних мов безпосередньо залежить від цілеспрямованої організації освітнього середовища у вищій школі, а саме від того контенту, що визначає зміст професійної підготовки студентів цієї спеціальності. Так, гуманітарна освіта не тільки визначає сукупність знань у галузі соціально-гуманітарних наук і пов'язаних з ними практичних навичок і вмій, але й визначає основну мету – формування духовної культури людини [2, с. 159]. Тому дослідники підкреслюють, що інтеграція освітньої системи є неможливою без розвитку гуманітарної культури. Погоджуємося з думкою науковців, що зміст гуманітарної

культури спрямовується на людину: гуманітарна культура співвідноситься з потребами людини, з її самовираженням та самореалізацією. Гуманітарна культура є необхідною для повного самовираження та самореалізації людини та її потенціалу. Така самореалізація та розкриття потенціалу людини є також однією з основних цілей сучасної освіти. Саме тому розвиток гуманітарної культури стає важливим напрямом у розвитку сучасної вищої освіти [3, с. 162].

Висновки. Отже формування гуманітарної культури можна вважати одним із важливих складників професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов, які покликані транслювати учням можливості міжкультурної взаємодії та спілкування. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробці та апробації ефективного методичного забезпечення для цілеспрямованої реалізації визначених педагогічних умов формування гуманітарної культури майбутніх учителів іноземних мов у процесі здобуття студентами відповідного рівня професійної освіти.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 374 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Олексієнко Р. В. Гуманітарна культура як невід'ємна частина сучасної освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. № 1 (76). С. 160-165.
4. Освітологія: хрестоматія: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Укл.: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. К.: ВП Едельвейс, 2013. 728 с.